

Kronikk til Stavanger Aftenblad

Kirkens samlivsdebatt: veien videre (av biskop Erling Pettersen, 05.01.2016)

I Den norske kirke har det i lang tid vært ulike syn og ulike praksis i forhold til likekjønnet samliv. Det er brukt mange og sterke ord om saken i offentlig debatt. Altfor lett kan en havne i tradisjonelle skyttergravsposisjoner.

I noen av landets 11 bispedømmer ansettes medarbeidere uavhengig av om de lever i heterofile- eller likekjønnede ekteskap. Noen bispedømmer vektlegger dette i utlysningstekst – andre gjør det ikke.

Det er åpnet for at prester kan gjennomføre forbønnshandlinger for likekjønnede par som har inngått ekteskap. Noen prester gjør dette, andre prester finner ikke å kunne praktisere slike forbønnshandlinger.

Et slikt komplisert bilde utfordrer til ydmykhet både i argumentasjon og praksis.

I det nyvalgte Kirkemøtet, Den norske kirkes øverste folkevalgte organ, mener et flertall at kirken må utarbeide liturgier for ekteskap og forbønn for par med samme kjønn. Et mindretall i Kirkemøtet ønsker ikke dette, fordi det strider mot deres forståelse av ekteskapet.

Bispemøtet, de 12 biskopene i Den norske kirke, har nylig lagt fram en enstemmig uttalelse om veien videre. Vi bekrefter at vigsel av likekjønnede par er en sak som Den norske kirke etter lange og grundige prosesser ikke har lyktes å enes om. Vi oppfordrer til at det framover skal legges til rette for likeverdig praktisering av ulike syn. Vi anbefaler at det bør *«utarbeides tilsvarende liturgier både for ekteskapsinngåelse mellom likekjønnede og forbønn for borgerlig inngått likekjønnet ekteskap.»*

Selv om biskopene er uenige i selve spørsmålet, er de nå enstemmige i denne anbefalingen.

Vi har også vurdert om denne saken er kirkesplittende. Vurderingen knytter seg til den klassisk lutherske oppfatning av kirkens enhet, slik den er uttrykt i vår bekjennelse, Confessio Augustana. Her heter det at det *til sann enhet i kirken er (...) nok å være enig om evangeliets lære og forvaltningen av sakramentene.*

Spørsmålet om likekjønnet samliv er ikke kirkesplittende på denne måten. At en er uenige betyr ikke at en må bryte fellesskapet om gudstjenester, dåp og nattverd. Det betyr ikke at man bagatelliserer uenighet. Sist har professor ved Det teologiske Menighetsfakultet, Harald Hegstad, redegjort grundig for dette i Luthersk Kirketidende (nr. 22/18 2015). Begge syn på likekjønnet ekteskap kan gis rom og komme til uttrykk i kirkens praksis.

Bispemøtets vedtak er i sin helhet tilgjengelig på kirken.no.

Kirkemøtet i 2016 vil trolig vedta at liturgier for inngåelse av ekteskap og forbønn for borgerlig inngått ekteskap mellom likekjønnede innføres som ordinære ordninger. Disse vil bli gjort gjeldende i hele kirken slik at alle kirkens medlemmer får inngå ekteskap i sin lokale kirke.

Prester skal ha frihet til å velge om de vil foreta vigsel av likekjønnede par eller forbønn for borgerlig inngått ekteskap mellom likekjønnede. Andre kirkelig ansatte bør også ha mulighet til ikke å medvirke.

Dette bør ordnes slik at de som oppsøker kirken slipper å avklare selv om de ansatte reserverer seg. Kirken vil stille med både prest og andre medarbeidere.

Kirkerådet drøftet denne saken i desember 2015. Saksordfører Ivar Braut slo an tonen for samtalen ved å be om samlende løsninger. I Brauts ord handler det om å «*ivareta, respektere, se, finne kompromisser både for flertall og mindretall*».

At kirken nå vil åpne for ekteskapsinngåelse for par av samme kjønn, kan oppleves problematisk for de som støtter Kirkemøtets mindretall. I denne situasjonen kan det være verdt å merke seg uttalelsene fra Karl Johan Hallaråker, tidligere generalsekretær i Indremisjonsforbundet, og en talsmann for «*det klassiske synet*». Han håper at det nye Kirkemøtet *følgjer dei kloke råda biskopene har komne med*.

Jeg håper at Hallaråkers ord kan gi retning, når han sier: *Det aller viktigste i rådet er faktisk konstateringa av at denne saka blir ein ikkje teologisk samde om. For meg tyder det at vi som har det klassiske synet ikkje kan overkjørast, men har fått stadfesta full råderett og talerett ut frå vår overtyding. (...) Eg kan ikkje sjå at det hadde blitt ei betre løysing for folkekyrkja si framtid om dei konservative biskopane hadde brote og overlate til dei andre å ta heile regien åleine. Det er sjølv sagt mange ting ein kunne ønskt annleis, men eg ville krenka min eigen integritet om eg tagde med overtydinga og ikkje offentleg støtta biskopane i si vanskelege vurdering.* (Vårt Land, 3.11.15).

Mitt ønske er at samtalene også i vårt bispedømme kan preges av rom for ulikhet og gjensidig respekt. Målet for meg som biskop i denne saken er at alle, uansett ståsted, skal oppleve at en blir møtt med grunnleggende respekt tross uenighet. Der deler jeg formaningene fra Ivar Braut i Kirkerådet: *At vi som medarbeidere i kirken setter hverandre høyt helt uavhengig av standpunkt. Og vi trenger så mye samhold, ærlighet og oppmuntring i fellesskapet vi bare kan.*